

روش شاه برای وابسته کردن ارتش به خود

۹ خرداد ۱۴۰۳ ساعت ۱۷:۲۱

زمانی که یک دولت توان تأمین تسلیحات و امکانات مورد نیاز ارتش خویش را ندارد ارتش یا به صورت طبیعی به قدرت سیاسی - حقوقی یعنی دولت متمایل می‌شود و یا تحت تأثیر تأمین کنندگان بیرونی تسلیحات قرار می‌گیرد. ارتش ایران نیز چنین شرایطی داشت

ارتش، مهم‌ترین اهرم قدرت سیاسی شاه بود. از این رو شاه به روش‌های مختلفی دست زده بود تا این نهاد نظامی مهم را زیر سیطره خود قرار دهد. شاه در اجرای این سیاست تا حدودی موفق بود. هر چند بعدها این سیاست شکست خورد. روش‌های شاه در اجرای این سیاست و دلیل شکست آن عبارت است از:

«زمانی که یک دولت توان تأمین تسلیحات و امکانات مورد نیاز ارتش خویش را ندارد ارتش یا به صورت طبیعی به قدرت سیاسی - حقوقی یعنی دولت متمایل می‌شود و یا تحت تأثیر تأمین کنندگان بیرونی تسلیحات قرار می‌گیرد. ارتش ایران نیز چنین شرایطی داشت. حجم نیروهای نظامی ایران در فاصله سال‌های ۱۳۳۲ - ۱۳۴۷ (۱۹۶۸-۱۹۵۳) ثابت بود در سال ۱۳۴۷ ایالات متحده با اعطای وام با بهره اندک و در چارچوب برنامه همیاری نظامی بنیان‌های دفاعی ایران را تقویت می‌کند. از سال ۱۳۵۷ (۱۹۶۸) آمریکا به دلیل مشکلات خارجی و داخلی از برآوردن کامل نیازهای هم پیمانان خویش عاجز می‌ماند در این حال دکترین نیکسون به مثابه عاملی برای تحول در روابط خارجی ایالات متحده، ورق را برمی‌گرداند. از سال ۱۳۵۰ (۱۹۷۱)، همگام با خروج نیروهای انگلیسی از خلیج فارس و عملیات نظامی ایران در فراسوی مرزها حجم بودجه نظامی ایران افزایش می‌یابد همزمانی افزایش بودجه با افزایش درآمدهای عمومی ایران به دلیل افزایش بهای نفت امکان وسیع‌تری برای صاحب منصبان ایرانی در رسیدن به طرح‌های خویش فراهم می‌آورد. افزون آن که به تدریج نیروهای آمریکایی در قلب نیروهای نظامی ایران حضور می‌یابند در سال ۱۳۵۳ (۱۹۷۵) سازمان کنترل تسلیحات و خلع سلاح (ACDA) تحقیقی را در اختیار کنگره آمریکا قرار می‌دهد که نشان می‌دهد ایالات متحده در سال‌های ۱۹۶۴ - ۱۹۷۳، حدود ۳۵ درصد از خواسته‌های ایران را در زمینه تسلیحات تأمین کرده است. در این حال، سیپری (SIPRI) آمریکا را در فاصله سال‌های ۱۹۷۰ - ۱۹۷۴ حدود ۶۰ درصد و در فاصله سال‌های ۱۹۷۵ - ۱۹۷۹ حدود ۸۱ درصد برآورد می‌کند.»

منبع: حمیدرضا ملک‌محمدی، از توسعه لرزان تا سقوط شتابان: توسعه اقتصادی، نظامی و بی‌ثباتی سیاسی رژیم پهلوی دوم

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۴۹۶۵۹/شاه-روشه-کردن-واپسته-شاه-روشه>